

BETÆNKNING**Afgivet af Finans- og Skatteudvalget****vedrørende****Forslag til Inatsisartutlov om ophævelse af Inatsisartutlov om betalingssystemet
Ilanngaassivik***Fremsat af Naalakkersuisoq for Finanser og Ligestilling***Afgivet til forslagets 2. behandling**

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Medlem af Inatsisartut Hans-Peter Poulsen, Siumut, formand

Medlem af Inatsisartut Jens-Frederik Nielsen, Demokraterne, næstformand

Medlem af Inatsisartut Agathe Fontain, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Hans Aronsen, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Kuno Fencker, Siumut

Medlem af Inatsisartut Lars Poulsen, Siumut

Medlem af Inatsisartut Jens Napaattooq, Naleraq

Udvalget har efter 1. behandlingen 24. marts 2022 under FM2022 gennemgået forslaget.

1. Forslagets indhold og formål

Naalakkersuisut vil med nærværende lovforslag ophæve Inatsisartutlov nr. 30 af 28. november 2019 om betalingssystemet Ilanngaassivik. Ophævelsen af Ilanngaassivik træder i kraft dagen efter kundgørelsen af loven. Udvalget bemærker, at forslaget om afskaffelse af Ilanngaassivik først blev omtalt i Forslaget til Finansloven 2022, som blev fremlagt af det daværende Naalakkersuisut i efteråret 2021. Med nærværende lovforslag ønsker Naalakkersuisut således at følge op på denne del af finanslovsforslaget, med en ophævelse af Inatsisartutlov om betalingssystemet Ilanngaassivik.

2. Førstebehandling af forslaget i Inatsisartut

Et flertal af partierne bakkede op om forslaget. Under førstebehandlingen var de væsentligste diskussionsemner følgende:

- Restancernes størrelse til det offentlige
- Alternative løsninger for inddrivelse af restancer til det offentlige
- Forebyggelse af yderligere gæld

- Størrelsen på administrationen, ved alternative løsninger

Udvalget vil behandle diskussionsemnerne i relevant omfang nedenfor under pkt. 4.

3. Høringssvar

De afgivne høringssvar er vedlagt lovforslaget, hvilket er i overensstemmelse med formkravene opstillet af Inatsisartuts Formandskab. Udvalget har ikke yderligere kommentarer til de indkomne forslag.

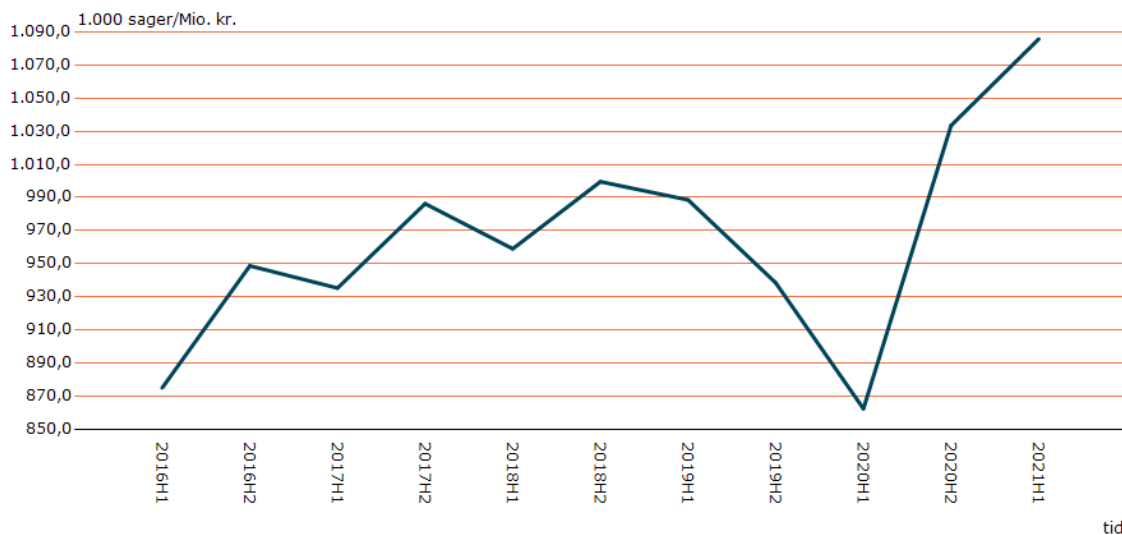
4. Udvalgets behandling af forslaget

Udvalget vil nedenfor behandle de punkter, som blev diskuteret under førstebehandlingen den 24. marts. Udvalget skal indledningsvist påpege, at inddrivelse af restancer til det offentlige taler ind i to problemstillinger. Den første er selve betalingsevnen, altså om man **kan** betale sine udgifter til det offentlige. Udvalget anerkender, at der er flere grunde til, at mennesker og virksomheder ikke har betalingsevne. Dog skal denne betænkning forholde sig til lovforslaget og problemstillinger heraf. Udvalget vil derfor fokusere på selve betalingsviljen, altså om en borger/virksomhed **vil** betale sine udgifter til det offentlige, hvortil inddrivelsesmetoder hører.

4.1. Udviklingen af restancerne til det offentlige

Under førstebehandlingen blev restanceudviklingen til det offentlige diskuteret. Nedenstående figur viser restanceudviklingen til det offentlige. Samtlige typer af restancer til det offentlige er medtaget.

Restancelist til det offentlige efter restanceart efter tid. Restance størrelse, Alle restancer.

Figur 1: Restanceliste til det offentlige efter restanceart efter tid¹ Kilde: Grønlands Statistik.

¹ Grønlands Statistik har følgende noter til figuren: 2017H2 I 2. halvår 2017 var hensættelse til tab på A-skatter 190 mio. kr.

2020H2: I 2. halvår 2020 var hensættelse til tab på A-skatter 340 mio. kr.

Ovenstående figur viser, at restancerne til det offentlige er steget i perioden 2016-2021 fra ca. 870 mio. kroner til ca. 1,1 mia. kroner. Begge tal er nettobeløb. I Skattestyrelsens årsrapport for 2021 er der ligeledes opgjort antal sager og restancer heraf for 2021-2022. Grundet nyt inddrivelses- og IT-system kan det dog være svært at sammenligne med tidligere år. Skattestyrelsen oplyser i sin årsrapport, at restancerne er steget fra 1,32 mia. kroner i februar 2021 til 1,35 mia. kroner i februar 2022. Pr. 1. januar 2022 havde Grønland 56.562 indbyggere (jf. Grønlands Statistik). Dermed svarer restancerne til, at hvert personnummer i Grønland skylder 23.867 kroner. Udvalget bemærker dog, at en del af restancerne også er fra virksomhederne².

Under førstebehandlingen blev særligt restancerne på underholdsbidrag nævnt. Ifølge Skattestyrelsen var der i januar dette år 84.211 sager med en samlet restance på 418,1 mio. kroner. Dette var en procentuel stigning i restancernes beløb på 1,32 % ift. 2021.

4.2. Alternative løsninger for inddrivelse af restancer til det offentlige:

Under førstebehandlingen var der generelt enighed om, at såfremt en borger eller virksomhed har betalingsevne til at betale sine restancer, skal borgeren/virksomheden gøre dette. Dog var der ikke enighed om, hvorvidt Illanngaassivik er det rette værktøj til at fremme indbetalinger af restancer fra borgere og virksomheder, som ikke har betalingsviljen. Derfor vil udvalget også nedenfor kort forholde sig til alternative løsninger.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at der er forskellige tiltag på vej, såsom ændringer i reglerne om underholdsbidrag og en ændring af reglerne om offentlig hjælp og jobydelse. Naalakkersuisoq for Finanser og Ligestilling nævnte også dette eksplicit i sit forelæggelsesnotat.

Finans- og Skatteudvalget konstaterer, at en ændring af reglerne om offentlig hjælp og jobydelse, jf. Naalakkersuisuts lovforslag FM2022/23 og FM2022/24, ikke nødvendigvis vil forbedre inddrivelsen af restancer, men muligvis give en forbedring af betalingsevnen, således at restancen ikke opstår i første omgang. Dog er hjælpen netop midler fra det offentlige, hvormed midlerne blot flyttes fra en offentlig konto til en anden. En del af Naalakkersuisuts lovforslag vedr. reglerne om offentlig hjælp (FM2022/24) vedrører ligeledes en pligt for kommunerne til at give borgerne rådgivning, herunder gældsrådgivning. Borgerne har omvendt en pligt til at deltage i denne rådgivning. Ydermere er en central del af lovforslaget, at den offentlige hjælp overgår til en takstbestemt ydelse, hvor borgeren selv skal stå for sin husholdning, herunder betaling af regninger. Disse regninger bliver med den nuværende

2021H1: Udviklingen i restancer efter 1 halvår for 2021 kan ikke umiddelbart sammenlignes med tidligere perioder på grund af overgang til et nyt økonomisystem og der blev foretaget revision på enkelte restanceopgørelser.

² En mere detaljeret oversigt af restancerne fremgår af Skattestyrelsens årsrapport via Skattestyrelsens hjemmeside.

ordning betalt af kommunen før ydelsen bliver udbetalt. Dette kan muligvis være med til at øge restancerne, såfremt kommunerne ikke yder en kompetent rådgivning. Finans- og Skatteudvalget ønsker i den forbindelse, at Naalakkersuisut løbende følger op på udviklingen af den kommunale rådgivning til borgerne, såfremt lovforslag FM2022/23 og FM2022/24 vedtages.

4.3.Forebyggelse af yderligere gæld

I 2017 udgav Naalakkersuisut "*Redegørelse om gæld og gældsafvikling*", udarbejdet af det daværende Departementet for Finanser og Skatter. Her blev der redegjort for, at der ikke er en enkelt løsning på problemet med restanceinndrivelse, men at der derimod skal bruges flere forskellige redskaber. Redegørelsen kommer ind på flere mulige løsninger til både inddrivelse af restancer til det offentlige, samt fremme af betalingsevnen hos borgerne. De mulige løsninger er jævnt fordelt udover de forskellige departementer, hvor både indsatser på socialområdet, uddannelse, boligområdet mv. indgår. Selvom redegørelsen er fem år gammel, anser udvalget, at flere af anbefalingerne stadig er relevante for Grønlands økonomi.

Udvalget ser med stor bekymring på stigningen af restancerne til det offentlige, både ift. restancernes størrelser og antallet af sager. Finans- og Skatteudvalget skal derfor opfordre Naalakkersuisut til at finde nye løsninger på inddrivelse af restancer. Udvalget vil herudover opfordre Naalakkersuisut til, at man på sigt opdaterer redegørelsen fra 2017 og overvejer de forskellige initiativer, som også omhandler manglende betalingsevne.

5. Forslagets økonomiske konsekvenser

De økonomiske konsekvenser ved forslagens realisering er beskrevet under lovforslagets almindelige bemærkninger. Det er her angivet, at ophævelse af loven om Ilaangaassivik ikke i sig selv har økonomiske eller administrative konsekvenser. Det angives i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, at der ikke skal bruges en anlægsbevilling på 3 mio. kroner (hovedkonto 82.24.01). Udvalget bemærker dog, at der jf. anlægstabellen er en restbevilling på 3,3 mio. kroner (projektnummer 900226). Udvalget formoder, der er brugt 0,2 mio. kroner fra denne bevilling, hvormed der er 3,1 mio. kroner tilbage.

Herudover har Naalakkersuisut angivet, at driftsudgifterne var skønnet til 5 mio. kroner årligt og en trækingsret på 26 mio. kroner til udvikling og implementering. Disse udgifter er dog ikke medtaget i finansloven for 2022, da det allerede ved finanslovsforslagets fremlæggelse blev foreslået, at Ilaangaassivik ikke skulle implementeres. Ligeledes angiver Naalakkersuisut også i sit forelæggelsesnotat, at Ilaangaassivik ville indbringe indtægter på ca. 30 mio. kroner årligt, som dog heller ikke var budgetteret i finansloven for 2022. Det er naturligvis Finans- og Skatteudvalgets forhåbning, at disse restancer kan indkræves via andre metoder, herunder Skattestyrelsens almindelige inddrivelsesenhed.

Udvalget finder på det foreliggende grundlag ikke anledning til at anlægge en anden vurdering, end Naalakkersuisuts. Finans- og Skatteudvalget har således tillid til, at Naalakkersuisut har undersøgt dette spørgsmål grundigt og, at ingen mulige afledte økonomiske konsekvenser vil kunne forekomme. Skulle forslaget mod forventning alligevel vise sig at medføre yderligere udgifter for de offentlige kasser, vil disse udgifter skulle afholdes inden for de i forvejen afsatte bevillinger.

6. Udvalgets indstillinger

Et flertal i Finans- og Skatteudvalget bestående af Siumut, Inuit Ataqatigiit og Naleraq indstiller forslaget til vedtagelse.

Et mindretal i Finans- og Skatteudvalget bestående af Demokraterne indstiller forslaget til forkastelse.

Demokraterne afgiver i tilknytning til indstillingen følgende mindretalsudtalelse:

" En implementering af Ilanngaassivik ville betyde en årlig gevinst for den offentlige økonomi på 30 millioner kroner. Derudover ville en implementering af Ilanngaassivik betyde, at borgere med gæld ville blive hjulpet til, at denne gæld ikke stiger. Sagt anderledes, så vil en vedtagelse af dette forslag betyde færre penge i landskassen, og det betyder, at flere borgere vil oparbejde en uoverskuelig gæld. Det vil potentielt betyde flere bekymringer og en mere ulykkelig situation for disse borgere.

Ved at vedtage dette forslag, så gør Inatsisartut sig medskyldig i, at borgernes gæld til det offentlige vil stige. Det kan Demokraatit ikke støtte.

Derfor indstilles forslaget til forkastelse."

Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Hans Peter Poulsen
Formand

Jens-Frederik Nielsen
Næstformand

Agathe Fontain

Hans Aronsen

Kuno Fencker

Lars Poulsen

Jens Napaattooq